

Poglejte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. Skušajte imeti naročnino vedno vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

ZA NEKAJ VEČ KOT
NA DAN DOBIVATE
2c "GLAS NARODA"
PO POŠTI NARAVNOST NA
SVOJ DOM (izvezni sobot,
nedelj in praznikov).
:: Citajte, kar Vas zanima ::

Telephone: CHelsea 3-1242

Registered as Second Class Matter September 25th, 1910 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 284. — Štev. 284.

NEW YORK, FRIDAY, DECEMBER 20, 1940.—PETEK, 20. DECEMBRA, 1940

Volume XLVIII. — Letnik XLVIII.

NEMCI PREVAŽAJO LAHE V ALBANIJO

PRIBLIŽNO 50 TRANSPORTNIH LETAL V
SLUŽBI ITALJANSKE VOJSKE... RAČUNA
SE DA JE DOZDAJ ŽE 60,000 NEMCEV V
ITALIJI... INFORMIRANI KROGI, PRAVI-
DA NEMCI NE BODO ŠLI V ALBANIJO

Kot pravijo italjanski krogi v Beogradu, je v Albaniji in v Brindisiju v Italiji mnogo nemških pilotov in topničarjev. Okoli 50 velikih transportnih aeroplanov prevaža italjanske vojske iz Italije v Albanijo. V Albaniji in Brindisiju je približno 400 nemških pilotov in letalskih izvedencev in mehanikov. Mnogo letalskih izvedencev je tudi v Trstu in Anconu ter v Palermu na Siciliji.

Pri prevažanju italjanskih vojakov uporabljajo Nemci velike Yunkerjeve transportne aeroplane, kakor so jih vporabljali na Norveškem. Z letališča pa vojake prevažajo vlakovi v razna pristanišča na južnem koncu Italije.

Tudi nemški vojski so v mnogih mestih

Nemške vojske v popolni bojni opravi je mogoče videti v Napolju, Bariju, Tarantu, Brindisiju in v Trstu. Nemci neprestano prihajajo v Italijo čez Brennerski prelaz. Nemški krogi v Beogradu pa pravijo, da je nemogoče, kakor je bilo zatrjevano, da bi v Italijo že prišlo en milijon nemških vojakov.

Po poročilih, ki prihajajo z jugoslovansko-italjanske meje je dosedaj v Italiji od 60 do 65 tisoč italjanskih vojakov. Jugoslovanski vojski krogi imajo poročila, da je v južni Avstriji 800,000 do 1,000,000 nemških vojakov.

Poleg tega, da veliki nemški transportni aeroplani prevažajo italjanske vojske čez Jadran v Albanijo, se nekateri nemški Stuka aeroplani že bojujejo proti Grkom v Albaniji. Gotovi krogi ta poročila zanikajo, ker pravijo, da ako bi se Nemci res aktivno udeležili akcije proti Grkom, bi to pomenilo, da avtomatično na-

stane vojno stanje med Grki in Nemci. Pravijo, da je res da prihaja nemški vojni material v Italijo, kar se pa tiče nemških vojakov, je edina resnica v tem, da so edini nemški vojski v Italiji tisti, ki so prideleni raznim vojaškim misijam.

Švicarski list "Demokrat" v Bazelu pravi, da je čez Brenner vstavljen ves osebni in tovorni promet po železnici, ker vlakovi prevažajo nemške divizije v Italijo.

Železniški promet čez Brenner vstavljen

Švicarski list "Demokrat" v Bazelu pravi, da je čez Brenner vstavljen ves osebni in tovorni promet po železnici, ker vlakovi prevažajo nemške divizije v Italijo.

V Albaniji vlada hud mraz

Navzlic hudemu mrazu so večeraj Grki na celi fronti napredovali in zlasti sredi fronte v okolici Tepelenja in Kilsure. Grški vrhovni poveljnik maršal Aleksander Papagos je na svoje vojske večeraj izdal naslednje dnevno povelje: "Čudovito ste se bojevali; nadaljujte tako in zmaga, ki ni več daleč, bo največja v naši zgodovini."

Včeraj je bilo zopet vjetih 600 Italjanov, poleg tega pa so Grki tudi dobili velik vojni plen.

Kilsura in Tepeleni sta močni naravni trdnjavi in Italjani ju bodo trdovratno branili. Toda grška artilerija z višin v okolici že obstreljuje obe mesti.

Mnogo Italjanov je zmrznilo

Poročilo iz Struge v Jugoslaviji pravi, da so Grki pri svojem prodiranju našli že več sto zmrznjenih Italjanov.

Italjanom sta ostali samo še dve pristanišči, Valona in Drač, kjer se more izkrcovati italjansko vojaštvo.

Winston Churchill svari pred vpadom

Ministrski predsednik Winston Churchill je v poslanski zbornici rekel, da se Italjani v Afriki zelo slabo bojujejo, kajti njihova sreča niso v vojni, v katero jih je poslal Mussolini. Churchill je rekel, da Angleži v Libiji še vedno napredujejo in da se boji ugodno razvijajo. Rekel je, da do ponedeljka Angleži niso imeli več mrtvih kot 1000, da pa je bilo nad 30,000 Italjanov vjetih.

Dalje je Churchill rekel, da je Anglija že prestala eno krizo, toda je še vedno velika ne-

varnost, da bo nemška vojska vpadla v Anglijo. Po njegovemu mnenju je za Hitlerja neobhodno potrebno, da v kratkem stori nekaj velikega in zato je mogoče pričakovati, da bo skušal še to zimo vpadati v Anglijo.

Huda zima na Madžarskem

Kolikor je znano so dosedaj v hudem mrazu na Madžar-

J. P. Kennedy svari pred vojno

Joseph P. Kennedy, ki je odstopil kot poslanik v Londonu je rekel, da bi Združene države izvršile samomor, ako bi se zapletle v sedanjo evropsko vojno, ker se niso dovolj močne, da bi se branile, še manj pa morejo dovolj pomagati Angliji.

Tozadevno izjavo je Kennedy podal v svojem pismu na kongresnika Louis Ludlowa in pravi:

"Kot sedaj stvari stoje, izstopil kot poslanik v Londonu delovanje orožja za našo obrambo še ni zadovoljivo. Naša lastna obramba je še slaba in moremo vsled tega le malo pomagati Angliji, četudi bi radi. Zato je naša prva dolžnost, da zgradimo najprej svojo lastno obrambo. Bil bi samomor za našo deželo, oko bi šla v vojno v sedanjem stanju nepripravljenosti."

BIVŠI FINSKI PREDSEDNIK UMRL

Iz Stockholma prihaja poročilo, ki pravi, da je v Helsinku nenadoma umrl bivši finski predsednik Kyosti Kallio, ki je zaradi bolezni naznanil svoj odstop 28. novembra. Malo prej je še prisostvoval elektralnemu zboru, ki je z 288 glasovi izmed 300 izvolil za novega predsednika Risto Rytija.

Po izvolitvi novega predsednika se je Kallio odpeljal na železniško postajo v namenju, da se odpelje na svoje posestvo na deželi, kjer je nameraval daleč od političnega življenja preživeti preostali del svojega življenja.

Mnogo ljudstva je bilo na postaji, da se poslovijo od svoje-

ga bivšega predsednika. Naenkrat pa je zavdihnil in se z desnico prijel na desno stran prsi. Z njim je bil maršal baron Karol Gustav von Mannerheim, ki ga je vjel v roke in Kallio je v njegovih rokah izdihnil.

Kalliova žena je bila že v železniškem vozu, ko je njenega moža zadela kap. Na postaji je nastala velika zmešnjava, slednjé pa so njegovo truplo prenesli v železniški voz.

Ob svoji smrti je bil Kallio star 67 let in je bil izvoljen za predsednika 1. marca, 1937.

Novi predsednik Risto Rytij je star 51 let in je bil ministrski predsednik za časa vojne z Rusijo.

BOMBA V ZAGREBŠKEM UREDNIŠTVU

Včeraj pozno ponoči se je v uredništvu "Hrvatskega dnevnika" v Zagrebu razletela bomba. Razbita so bila vrata in popokalo je več šip. List je glasilo dr. Vladimira Mačka.

Bomba je slična bombam, ki so se na več krajih Zagreba razletela 28. novembra. Policija ima na sumu frankovce, da so položili bombe, kajti znano je, da so frankovci največji nasprotniki dr. Mačka.

Angleške bojne ladje

Angleške bojne ladje so na najdrzovitejši način v sedanji vojni vdrele skozi Otrantsko morskno ožino na Jadran in so obstreljevale Valono ob albanskem obrežju ter zaman iskale italjanske bojne ladje, da se spuste z njimi v boj.

Angleška admiraličeta nazonanja, da so bojne ladje vrgle na Valono nad 100 ton najmočnejših izstrelkov, ne da bi zadeli na kak italjanski odpor. Križarke in rušilci so tudi vozili v bližini Barija ob italjanski obali ter na severu do Drača v Albaniji, toda nikjer ni bilo nobene italjanske bojne ladje in nobenega aeroplana.

"Ves čas operacij nismo za-

Bombardiranje in iskanje italjanskih bojnih ladij v "italjanskem morju" je bilo izvršeno v sredo ponoči in večeraj zjutraj.

Oklopniam, ki so obstreljevale Valono, je poveljeval admiral sir Andrew Browne Cunningham, križarkam in rušilem, ki so iskali laške bojne ladje pri Bariju in Draču, pa je poveljeval admiral H. D. Pridham-Wippell.

VAS BREZ OTROK

V vasi Keelmuer na Skotskem se v zadnjih 24 letih ni rodil niti en otrok. Taki primeri so pač zelo redki.

JUBILEJ SVETOVNOZNA NE USTANOVE

Zavod za raziskovanje tropskih bolezni v Hamburgu, Nemčija, je obhajal pred kratkim 40. obletnico svojega obstoja.

ZAVAROVANJE PRISTANIŠČA V ROKAVSKEM PRELIVU

Nemci so ob obrežju nekega francoskega pristanišča postavili celo vrsto protizračnih topov, da odbijejo napad angleških aeroplanov.

NASPROTNIKI VOJNE SE ORGANIZIRAJO

Zastopniki verskih, trgovskih državljanov in drugih organizacij so po dva dni trajajočem zborovanju v New Yorku ustanovili "No Foreign War Committee", ki bo omogočil uveljaviti voljo pretežne večine tistih ameriških državljanov, kateri so proti vstopu Amerike v sedanjo vojno.

Predsednik odbora je Verne Marshall, časnikar iz Rapids, Iowa, ki je izjavil, da že dalj časa opaža stremenje po dejanski udeležbi Amerike v vojni.

V deželi se pojavlja slično razpoloženje kot ga je bilo opažati pred napovedjo vojne leta 1917.

Svrha tega novega odbora je, poudariti upanja in molitve tistih nešteti milijonov Amerikancev, ki prav dobro vedo, da bi nastala splošna svetovna zmeda, če bi se Amerika pomovno vmešala v gospodarske in politične spore starega sveta.

Časnikarjem je rekel Marshall, da je sedanja vojna isto tako malo vojna za demokracijo kot je bila zadnja.

Onim, ki trdijo, da bo v slučaju angleškega poraza Nemčija napadla Združene države, je rekel Marshall:

— Hitler nas ne more poraziti, če pride sem, in pomisli na to, da ne more sem. Do Anglije ima samo trindvajset milj, pa ne more preko, do Amerike bi pa imel 3000 milj.

Po zatrdilu glavnih odborov bo imela nova organizacija kmalu 25 milijonov članov.

Ameriški državljani in časnikarski poročevalci Ralph W. Barnes je bil ubit, ko je tresel na tla angleški bombnik pri Danilovgradu v Črni gori.

Bombe na Anglijo

Od ponedeljka zvečer se nemški letalci niso skoro nič zmečili za Anglijo, večeraj pa so zopet pričeli metati bombe. Nemški aeroplani pa so prihajali le posamezno in so poleteli na razne kraje Anglije.

V krajih jugovzhodne Anglije je bilo vrženih nekaj vzglednih bomb; porušena je bila ena hiša, število človeških žrtev pa ni znano. Tudi London je imel dva alarma in protizračni topovi so pričeli grmeti. Zadata pa je bila samo ena hiša v predmestju Londona.

En nemški aeroplan je bil izstreljen.

Vojski krogi domnevajo, da so Nemci zadnje dni tako malo bombardirali angleške kraje zaradi slabega vremena, ne pa da se mogoče pripravljajo na vpad na angleške otoke. Navzlic temu pa so angleški poveljniki popolnoma pripravljene na vpad, ki more priti z več strani. Nemci imajo še vedno

več aeroplanov, kot pa Angličani—baje jih izdelajo do 2000 na mesec—in se morajo podvižati, ako hočejo kaj doseči, predno bodo Združene države pričele v večji množini pošiljati v Anglijo aeroplane.

Angleška vojna komisija je v Združenih državah naročila vojnega materiala za 3 milijarde dolarjev in sicer 12,000 aeroplanov, za \$1,700,000,000 tankov in topov ter 60 novih tovornih parnikov.

Angleška vojna komisija je naročila vročila zveznemu zakladničarju Henryju Morgenthauu večeraj ob 5 popoldne.

Za to veliko naročilo bodo Združene države dale Angliji radi slabega vremena, ne pa da se mogoče pripravljajo na vpad na angleške otoke. Navzlic temu pa je predsednik Roosevelt angleški vladi sporočil, da naj predloži svoje naročilo, kajti posojilo bo že na ta ali oni način prišlo.

WILLKIE IŠČE SLUŽBE

Sodelavci poraženega republikanskega kandidata izjavljajo, da bi Wendell L. Willkie rad imel na čelu republikanskega narodnega odbora moža, ki bi prepublikance primereno zastopal ter bi se istočasno zavzemal za socialne prednosti New Deal. Ta mož naj bi ne bil kakšen splošno znan politik, pač pa nekdo, ki se je povzpil iz malenkostnih razmer.

Willkie je bil nekaj dni v Washingtonu, kjer je konferiral s svojimi prijatelji, nato je pa z letalom odpotoval v New York, kjer je dolgo konferiral z Josephom W. Martinom iz Massachusetts, sedanjim načelnikom republikanskega narodnega odbora. Martin namerava odstopiti, kajti kot voditelj manjšine v poslanski zbornici ne more več vršiti te službe.

Willkie išče službe in jo bo nedvomno dobil v takšni veliki odvetniški pisarni. Po poklicen je namreč advokat.

Od časa do časa bo imel kakšen javen govor ali pa objavil kakšen članek, kajti napram 22 milijonom Amerikancev, ki so glasovali zanj, ima gotove obveznosti. V govorih in člankih bo pa predvsem poudarjal, naj bo Anglija v svojem boju proti Nemčiji deležna vse naše pomoči.

Willkiejev glavni stan v newyorškem hotelu Commodore bo odprt še do 1. februarja.

SMRT ITALJANSKEGA ZNANSTVENIKA

Znani italjanski matematik prof. Volterra je umrl v Rimu dne 12. oktobra. Volterra je bil tudi italjanski senator in član papežev akademije znanosti. To poročilo je šče sedaj dospelo v New York.

ŽENE — PILOTI

V Združenih državah je preko tisoč žensk, ki so napravile pilotski izpit. Njihovo število pa iz dneva v dan raste. Med njimi so žene, stare od 24 do 64 let. Najstarejša pilotka je stara 64 let in je z aeroplanom preletela že več tisoč milj. Neka 50letna žena, ki stanuje izven mesta, vsak dan z lastnim aeroplanom leti v New York, kjer opravi svoje posle in se nato z aeroplanom zopet vrne domov.

ANGLEŠKI UJETNIKI V NEMČIJI

Neko angleško poročilo pravi, da se 1770 Angležev nahaja v nemškem in italjanskem ujetništvu. Na nemškem pritojnem mestu pa se poudarja, la živi samo v Nemčiji 1,550 ujetih angleških oficirjev in 3,550 podoficirjev in vojakov.

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation), Frank Sakner, President; J. Lapaha, Sec. - Place of business of the corporation and address of above officers: 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

47th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays and Holidays. Subscription Yearly \$6.-, Advertisement on Agreement.

Na celo leto velja list za Ameriko in Kanado \$6.-; za pol leta \$3.-; za štiri leta \$15.-. Za New York na celo leto \$7.-; za pol leta \$3.50. Za inostranstvo na celo leto \$7.-; za pol leta \$3.50.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenem sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA," 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y. Telephone: CHelsea 3-1242

Dopisi

RAZNE NOVICE IZ LITTLE FALLS

Kot po navadi, smo tudi letos dobili že dovolj snega, ter obilo mraza, kajti toplomer je že kazal do 25 stopinj pod ničlo...

BORBA V AFRIKI

Poročila o številu zajetih Italijanov v Afriki si zelo nasprotujejo. Neka uradna brzojavka iz Kaira govori o 30 tisoč ujetnikov...

LAKOTA NA ŠPANSKEM

Julio Alvarez del Vayo, vnanji minister španske republikanske vlade, proti kateri se je boril fašist Franco...

KOLIKO JE NAGLUŠNIH

Ljudi s slabimi očmi je mnogo več, nego jih vidimo z naočniki, kajti marsikdo naočnikov, čeprav bi bili potrebni...

V CHESHOLMU BODO DOBILI SLOV. DOM.

Da ne boste mislili, da smo že vsi pozabili tukaj v tej mrazli Minnesoti, vam naznanjam, da še živimo, dasiravno je bilo zadnji teden 25 stopinj pod ničlo...

BOŽIČNICA SLOVENSKE ŠOLE NARODNEGA DOMA V CLEVELANDU

V torek 24. decembra ob 7.30 uri zvečer se vrši v auditoriju Slov. Nar. Doma na St. Clair Avenue...

POLNOČNICE

Zlato se v luninem svitu blešče zvezde na snežni poljani, bele od strehe spet sveče vise, kakor v tem času so lani.

Kako je nastala "Sveta Noč."

Po celem kristjanskem svetu je znana in celo bila ponarodela znana božičnica Jožefa Mohra.

Na sveti večer leta 1818 je potoval mladi duhovnik Jožef Mohr iz Oberndorfa o Arnsdorfu k svojemu prijatelju organistu Francu Gruberju...

Ko je Gruber pripravil v sosedni sobi skromno večerjo, tedaj je sedel utrujeni Mohr k pisalni mizi ter napisal pesmico...

Gruber je na glas prečital pesem ter se ves prevzet notranjega zadovoljstva zalvalil prijatelju za nam vsem znane stihne božične pesmi "Sveta noč, blažena noč."

Še tisti večer je nadarjeni Gruber prečil mehke verze v melodijo, da si bolj pripravnejše temu besedilu ne moremo misliti...

Gruber je na glas prečital pesem ter se ves prevzet notranjega zadovoljstva zalvalil prijatelju za nam vsem znane stihne božične pesmi "Sveta noč, blažena noč."

Še tisti večer je nadarjeni Gruber prečil mehke verze v melodijo, da si bolj pripravnejše temu besedilu ne moremo misliti...

Gruber je na glas prečital pesem ter se ves prevzet notranjega zadovoljstva zalvalil prijatelju za nam vsem znane stihne božične pesmi "Sveta noč, blažena noč."

vali kot Dionizov praznik. V 4. stoletju so 6. januar praznovali povsod kot praznik Kristusovega rojstva in krsta.

Božična misel je obstajala torej že pred dokončno določitvijo datuma in je dobila liturgični kakor simbolični izraz.

Zadnji teden je dobilo 37 ljudi na Hibbing državljske papirje, med temi je 10 Jugoslovancev iz Chisholma.

ZMAGA DO APRILA 1941.

Kodanjski dnevnik "Berlinske Tidende" objavlja razgovor svojega poročevalca z nemškim propagandnim ministrom dr. Goebbelsom.

DRUŽINSKI BLAGOSLOV.

V torek je v 5th Avenue bolnišnici v New Yorku mlada Mrs. Olga Koralja povila trojke tri dečke, ki so bili krščani na ime Andrej, Josip in Robert.

ŠIVALKE

dobro izvežbane za otroške klobuke naj se zglase na naslov: ŠIVALKA, c. of "Glas Naroda", 216 W. 18th Street, New York City.

Lepa priloznost

Farmer, srednjih let, išče gospodinjjo, naj bo Slovenka ali Hrvatica. Ako jo bo veselilo, jo tudi oženim, čeprav ima par otrok.

Vesele Božične Praznike in Srečno Novo Leto 1941

Šiht na Sveti Večer

Šiht na Sveti Večer

Nekako takrat je bilo, ko se končal tako in tako prvi ruski štrajk v drugi polovici rejšnjega stoletja. Ded poji materi, človek, ki je stal prednjih vrstah v boju za ruske pravice, mi je pripovedoval zgodbo o perkmandelju in kako je bil na sveti večer tati Učakar določen za strano v Marijinem polju hrastni-kega premogovnika.

"Vem," je dejal ded, "da se je vošč, kdo in kaj so perkman- delci, zato bom povedal, da boš vedel. Vešč, perkmandelji so ti duhovci, čisti duhovci, ki e rudarjem prikazujejo v jami tadarstoli in kjerkoli nanese priliko. Perkmandelji so veščti čuvarji rudarja na delu. Dni so povsod in nikjer, ali kar se rudar pregreši zoper takšne postavbe in običaje, se tu prikaže in ga tako ali tako opomni, češ, to ne sme biti ali o se ne sme počenjati. Kadar e rudar v dvomih ali če obuje nad samim seboj in nad vojim garanjem, se ntu prikaže in ga izmaže. Kakšen je prav za prav in kako izgleda, e težko povedati, pravijo pa, la je podoben možičju v rdeči suknji, da poskakuje in menca e nozami in v roki da mu gori zelena svetilka. Ker nič ne go- ori, le prikaže se, pa zopet iz- gine kakor katra. Jaz za sicer se nisem nikoli in nikjer videl n sploh prekleto malo v vse skupaj verjamem. Da pa je natančno, kakor sem ti ga opi- sal pravijo — ali pa ...

Potlej so ded namušili obr- ni in na moje vprašanje, kako je bilo tisto z Učakarjem, so nadaljevali.

Ja, ja Učakar ... Čudna reč je bila z njim. Učakar. Zabilj si v spomin, kar ti bom pove- lal o njem. In ded so začeli pripovedovati:

"Bilo je na sveti večer, ravn- no na sveti večer. Dolina je bila v lučkah, vsepovsod je bi- lo nekam praznično. Še gori po izspirah, se je zdelo, da lepše gori, čeprav drugače go- ri in smrdi. V jamo ob takih velikih nihče ne gre, razen traž, ki pazi, da se še kaj več ne vžge. Posebno tiste ča- se ga je bilo hudimano mnogo. Pa saj o tem sem ti že pravil. Za Marijino polje sta bila do- ločena Učakar in njegov kama- rad Bašelj. Rečem ti, dva, tak- ka dva, ki nista verjela ne v boga, ne v hudiča. (Posebno U- čakar je bil od zlomka hudoben človek in kolikor vem, je bil pri- tistem štrajku eden tistih, ki ga je prvi polonil in se izneve- ril kamaradam. Prodaj se je in pod varstvom orožnikov je šel na deo v jamo. To je da- lo tudi drugim korajž in tako so nas zlonili. Od samega tre- petlina je bil in delal se je celo pametnega in če mu je kdo vr- gel v obraz, da bo že še po njem in da ga bo vrag vzel, je zne- raj bahavo odpisnil: "Tudi hu- diča se ne bojim."

Pa se je vseeno izkazalo na tisti večer, da je bil velik stra- hopetec in človek slabe vesti.

Učakar in Bašelj sta šla tak- krat v jamo in bila sta kakor ve spodobj za take prilike, oha malo okajena. Doli pri Bir- tiču sta se ga nalezla, ker sta vedela, nočjo bosta imela "ta pravega". Garati ne bo treba kakor navadne dni, tako e po- časi ga bosta drobila in tu in tam malo pogledala za smra- dom po ognju, zakaj jamska straža ima za take dni pravico da se malo popačka. Saj vešč, kaj to pomeni! Paliti ali pri- žgati se pravi lenhariti, no in Učakar pa Bašelj sta šla v ja-

BOŽIČNA BALADA

kosmičih debelih vsiplje se saj sneg se usiplje, kar moči se da, se da, da božji se zopet rodil nam je Sin!" ...

Sneg vedno še siplje, brata vsa srečna, hriba dosežeta vrh Steza večna kratka za dva je, že sta na poti, ki vodi v dolino. Tam v snežni lepoti kmalu prikaže domači se kraj. Popotniku zdi se, korak, da je zdaj. lažji kot bil, ko podal se je v sneg, ko se je vzpenjal gori, v breg. Cilj sta doseгла. Glej, tamle zvonik cerkve domače štrli že navpik. Tam zadaj je klanec in vrhu njega — domača hiša pozdravlja iz snega.

Na pragu je mati in sestre obe ...

Popotniku v prsih bije srce ...

"O, da si le prišel zopet med nas! Postaral, o sin, se je tebi obraz! Pa stopi v hišo, tam gorka je peč! Kolač sem pripravila za te dišeč! Za te, le za te, oj sinko ti moj, srečen večer bo nam sveti nočjo!"

Izba puščobna V njej postelj stoji. Na njej se mladenič iz spanja zbudi. Vzdihne mladenič: "Res, svet dan je! Lepe, prelepe so bile te sanje!"

— Jože Krapš.

Decemberski Večer

Zli se mi, da me objama ne- kaka otožnost zima-kega večera. Med tem, ko zarezujem s pip- cetu zarezje v kostanjevo kožo, da se mi ne razpoči na žareči peči, prihaja od slabo zaprte- ga okna decembrska pesem, ki jo poje ledeno utzla burja, ki brezbrizno meče ledeno sipo v okneno steklo, kakor da mi ho- če razbiti skromni dom in pa snežene konfete, ki se oprije- majo okna, kakor bita jim ho- telo v notranjost k topli peči.

Zdijo se mi, kakor bežeči me- tulji pred nevihto, ki mi pri- našajo svarilo: "Ostani zado- voljen in srečen, kjer si, ker za- naj razsajajo viharji in straho- vi, ki delajo pot grozni smrti, kateri se ne more upirati niti največji junak, zavarovan z je- klenom."

Skoraj se me polasča groza. Zli se mi, da slišim resnico v tej ledeni pesni. Pred očmi se mi vstvarja grozna slika smrti, ki jo širijo slavohlejni krvolo- ki, ki si po krivici lastijo ime človeka, katerega je ustvaril tisti, po čegar volji se bliščijo zvezde na nebu.

Med tuljenjem ledene burje čujem jok nedolžnih otrok, in ječanje starcev, ki brez cilja tavajo v viharni noči, ne vedoč kaj jim bo prinesel prihodnji dan. Njih domove je zrušil člo- vek "satan" na katere je sipal ogenj in jeklo, in ped katerimi razvalinami so našli smrt njih varuhi. Ob mejah domovine — so gorske struge napolnjene s krvjo človeka, ki je bil pognan v smrt za slavo namišljenih "Cesarjev."

Tam leži v snegu zamrznjeno truplo mladega človeka v raz- capani uniformi. V roki se vedno stika morilno orožje, s krvjo umazani sneg pa kaže sled, kjer je steklo mlado živ- ljenje iz njegovega telesa.

Zli se mi, da je moral za- pustiti ljubeči dom tant nekje v Italiji, od koder je bil pognan od svojih poglavarjev na ro- parski pohod v tujo zemljo. Mogoče je pa Grk, ki se je uprl razbojnikom na pragu svoje domovine, in je žrtvoval svoje življenje domovini na al- tar. Mogoče je pa tudi, da je Primorski Slovenec, ki je bil pred dobrim četrt stoletjem ka- kor suženj prodan ogabnemu tujcu.

Misliti na vse to, se mi zdi nekaj groznega, akoravno je polno resnice v tem, vendar ni primerno za božični čas, ko se ves krščanski svet pripravlja, da praznično proslavi rojstvo tistega, ki je žrtvoval svoje živ- ljenje, da napravi vse ljudi enake pred tistim, po čegar vo- lji se je pričelo naše življenje, da vstvari med nami ljubezen in spoštovanje do tistega, ka- teri nam je dal prednost, da nesimo krono stvarstva.

Zato se skušam otresti teh groznih misli; zato skušam speti skupaj verigo spominov, ki bi segala daleč nazaj v otroško mladost. Ko sem se kot srečen otrok v decembrskih večerih sušil mahovje na krušni peči, da napravim božje jaslice v ko- tu družinske sobe.

Bil sem srečen med najbolj srečnimi, kar takrat se nisem vedel, da se po svetu klatijo volkovi v človeški podobi. Za- lljivo bi bilo očitiranje pokojne- mu očetu, ker mi ni nič povedal o volkovi. Pripovedoval mi je samo lepo zgodbi in da so na svetu samo dobri ljudje ...

Tudi takrat so metli suženi viharji, vendar pa sneg ni bil onesnažen s človeško krvjo.

Snežni kristali, ki so se o- prijemali okna, so se mi zdeli kakor angelji, ki opazujejo ne- dolžno delo srečnega otroka.

Mrzla burja, ki se je živga- joče ovijala okoli hišnega vo- gala, iskajoč vhoda v notran- jost, se mi zdi, ni je hotela za- šepetati na uho: "Otrok sre- ni, ne hodi ven — v svet, ker edino tukaj boš srečen. — Zu- naj — v svetu — razsajajo vi- harji in tulijo volkovi."

Le škoda, da kot otrok nisem mogel razumeti tega svarila.

V.

"Jaslice božje—kako ste lepe"

Spet se družine zbirajo ob jaslicah, ki so otrokom neska- ljeno, blaženo veselje, odrasle- mu pa se tudi skoro milo stori ob njih. Jaslice so božič, brez njih bi bili ti prazniki mrtvi. Do Svečnice bodo ostale v hi- šah, ves ta čas ohranjajo bo- žično razpoloženje.

Ta navada je med kristjani že silno stara. Že v katakom- bah so v skromni obliki poznali upodabljanje Kristusove- ga rojstva in dogodkov v Bet- lehemu. Važno za praznova- nje božiča in postavljanje jas- lic pa je bilo leto 354, ko je bil božič prvič postavljen na dan 25. decembra — prej se ga namreč praznovali obenem s Razglašanjem Gospodovim 6. januarja. Na ta prvi božič so v Rimu v cerkvi Santa Maria Maggiore postavili velike jasli- ce, pred katerimi je papež Li- berius imel božično mašo. No-

vo pobudo za postavljanje jas- lic je dal prenos resničnih jas- lic iz Bethlehema v Rimu, ki ga je oskrbel papež Teodor I. Te sv. jaslice so v dragoceni o- ntari postavili v cerkvi Ma- rija ob jaslicah Maria Prae- saepe v Rimu in jih vsako leto ob polnočni maši pokazali ver- nikom.

Ljud-ka navada pa so posta- le jaslice šele mnogo pozneje in sicer jo je najbolj razširil sveti Frančišek Asiški. Leta 1223 je v gozdu ob vasi Greccio o- ntari postavil v cerkvi Ma- rija ob jaslicah Maria Prae- saepe v Rimu in jih vsako leto ob polnočni maši pokazali ver- nikom.

Ljud-ka navada pa so posta- le jaslice šele mnogo pozneje in sicer jo je najbolj razširil sveti Frančišek Asiški. Leta 1223 je v gozdu ob vasi Greccio o- ntari postavil v cerkvi Ma- rija ob jaslicah Maria Prae- saepe v Rimu in jih vsako leto ob polnočni maši pokazali ver- nikom.

na cesti na sv. Štefana dan.

V naslednjih dobah se je ta navada postavljanja jaslic v Italiji precej pozabila, sedaj pa spet zelo obnavlja.

V Tirolih pa se jaslice raz- vile v celo ljudsko umetnost. Ker je tam vedno cvetelo rezbarstvo, so bile tudi figure na jaslicah iz lesa, umetno izrez- ljane in povsem v tirolskem du- hu. Pri tem niso postavljali samo oseb, ki so v neposredni zvezi z božičnimi dogodki, ampak so upodabljali tudi dogo- dke iz poznejšega Kristusovega življenja. Tako je bilo včasih na nekaterih po 100 kipecev in še več. Najslavnejše tirolske jaslice, ki jih hranijo na Duna- ju, imajo nad 400 kipecev in 25 stavb.

Prav tako se je postavljanje jaslic razvilo v ljudsko umet- nost na Bavarskem. Tudi pri- nas se jaslice podedujejo od ro- da v rod. Vsak rod pa jim do- da kako novo pridobitev in ta- ko so vedno zanimive in žive. Doba tistega domišljavega pro- svetljenstva, ki je omalovažu- joče zametavalo vse, kar je bi- lo preprostega in ljudskega, je

že za nami. Povsod se spet po- raja hrepenenje po nenarejeni pristnosti in preprostosti in v tem razpoloženju vstajajo tudi jaslice, najbolj otroško prepro- sto znamenje božičnega vese- lja.

BOŽIČNA MISEL SIROT

"Nič se bati, ljuba mati, vsako leto ogee zlati, novega pridelka da ...

Da pšenice, rži in ajde, in koruze in prosa, pa še drugih sto dobrot!

Da nam jabolk, brusnk in grozolja polne koše—polne brajde. Ne pozabi nas sirot!

Nič se bati, ljuba mati, vsega da nam Bogee zlati!"

"Vsega res, sirotki moji, v izobilju daje Bog. A enega nam noče dati, da bi bilo kraj nadlog, le ljudi nam noče dati blagih sre in dobrih rok!"

—Utva

(Nadaljevanje na 4. str.)

OLGA

ROMAN — Spisal: FRAN GOVEKAR.

20

Ljubezen je ptička, ki gnezdi kjerkoli se ji hoče in se ne briga, ali ji ne uniči morda zaroda vihar ali požar; ljubezen je zrno, ki vzkljuje, vzvevete in obrodi sad makar na pečini, sredi kolovoza ali v kotu kleti ter se izpoztavlja nevarnosti, da ga odtrga prvi hušji piš, povzci slučajno kolo ali pohodi slep korak.

A zopet si je dopovedovala: "Ah, saj sem podla, neizrečeno propadla! Kri se mi zbuja, sila, uspravna po žalosti v minulih mesecih, se mi dviga iznova... meni zavrženki! Kaj razmišljajo moji bojni možgani? Sramotnica sem! Niti ne pogledal bi me več čisti Milan, ako bi slutil moje blodnje... A kaj naj storim? Vzajem Novaka? Joj mi, saj ne morem nič drugega! On hoče! Že dolga leta hoče — v sužnjost moram, kakor jih je moralo že toliko. Novak — dobri, vse pozablja, vztrajno zvesti mož, tvoja bom, saj ne morem biti niti Jankova niti Milanova. Žrtvujem se za Ernico in svojo dobro mamo..."

In Olga je jokala pozno v noč. Na klečalniku v kaplaniji pa je molil Rožanec. "Ti, večni Bog, sam vidiš, kaj se godi v mojem sreću. Reši me! Ne daj, da se izneverim svoji prisezi — izpolni moj načrt — osvobodi me njene bližine! Reši me, da ostanem Tebi zvest in se mi nikoli ne bo treba sramovati greha, ki ga nočem poznati!"

Že davno je odbilo polnoč, ko je Rožanec še vedno ležal na goli deski ter tiho ječal: "Olga, niti ne slutiš, kako sem nerazčuden, ker ti tega povedati ne smem in ne morem. — Bog te razsvetli, Olga, da sprejmeš prijateljevo roko..."

Naslednjega dopoldneva je Rožanec pozval v pisarno župnika. Nevozno je stopal stavec po sobi.

"Sedite, če hočete!" je dejal, ko je prišel kaplan. "Jaz laže govorim, ako takole hodim. — Nerodno je, zelo nerodno, kar vam moram povedati. Od dekana sem prijel pritožbo, zaradi vas!"

"Zaradi mene! Zakaj!"
"Ne zamerite — saj me poznate, toda dolžnost je dolžnost. Saj sem doslej molčal, dasi sem slišal sam tu in tam opazke — zdaj pa ne smem več molčati."

"Prosim, govorite vendar, gospod župnik!"

"Zaradi učiteljice Tratarjeve. — Shajate se z njo — izprehajate se javno z njo. Menda hodite celo k nji. Moj Bog! Ljudje se pohujšujejo, šepetajo, klevetajo. Tristo! Mladi ste zelo, baba je hudič — posebno če je lepa —"

"Nič ne vem, gospod župnik! Gospodična Tratarjeva, Olga Tratarjeva mi je v šoli tovarišica, prijateljica in jaz sem ji prijatelj, prav nič več!"

"Oh, oh! Saj to ni mogoče!" je zastokal župnik. "Nemogoče je prijateljstvo med mlado žensko in mladim moškim."
"Je mogoče, gospod župnik, in upam, da se to prijateljstvo ohrani do naše smrti."

"Kako mislite?"

"Moj najboljši prijatelj in šolski tovariš, imovit posestnik na Goričanah, Ivan Novak že dolgo ljubi gospodično Tratarjevo. Včeraj pa jo je vpričel mene snubil. Ni še pritrtila. S svoje strani pa storim vse, da se ta zakon sklene čim prej. — To blagovolite sporočiti velečastitemu gospodu dekanu. Za tukajšnje opraviljive in klevetnike se ne brigam; pometajo naj pred lastnimi pragami."

"Da, da, vedel sem, da vam delajo krivico. Vaše pojasnilo me zato zelo veseli! Takoj čestitam gospodični učiteljici. — Ne, prosim, še ne. Naj ostane novica med nami dotlej, da se gospodična odloči in da določimo dan poroke. — Vame zaupajte, gospod župnik, kakor ste doslej."

Nevoljen je odšel Rožanec v svoje stanovanje, župnik pa je takoj napisal listek gospodični Magdi: "Zelo ste se zmotili. Gospodično Olgo Tratarjevo snubi Rožanec prijatelj posestnik Novak na Goričanah in bo v kratkem poroka."

In listek je po cerkveniku poslal Magdi v šolo. Tako se je zgodilo, da sta Olgo v velikem šolskem premoru presenetili učiteljici tovarišici Magda in Manica skupno, zelo hrupno in vsiljivo čestitko:

"V-o steč ti želim! Novak je bogat mož! Oh, kakšno terno si zadevala! — Pa kdaj bo poroka? Tukaj ali na Goričanah? — Kam pojdes na svatbeno potovanje? V Italijo? Ah, Bepetke! Ali pa na Dunaj! V Monakovo! — Jaz bi šla preko Švice v Pariz. Ah, Pariz in skok v London! Ali pa v Kairo, Aleksandrijo, Gize k piramidam na kanih, gledat Tutenkamenovo grobnico. Izvstno!"

Olga je strmela. Odkod vsta? Vendar jima tega ni pravil Rožanec? Ali da bi se bil komu pobahal Novak? Nasmehnila se je in prekinila njuno blebetanje:

"Prezgodaj! Še mnogo prezgodaj! Poročiti se ni, kakor odpeljati se z avtom na izprehod. Stvar je resna, premisleka vredna... Morda, morda ne. — Kadar bom nevesta, vanja gotovo pošljem obvestilo. Dotlej pa, prosim, rajši o tem ne govorita!"

V zadregi sta odšli in kar v glavo jima ni šlo, kaj pomenja Olgino govorjenje; župnik piše, da je Novak Olgo snubil in da bo v kratkem poroka. Olga pa se dela, kakor da ni še nič gotovega.

"Ej, hinavka je! Nalašč se dela, kakor da si šele premišlja. Kajpak, taka kraotica — Novak je vendarle čisto navaden kmet — ona pa lahko pričakuje kakšnega graščaka, milijonarja ali bogvečoga!" se je togotila Magda.

Manica je otožno molčala; ravnatelj Tribnik ji že nekaj tednov ni bil zvest. V Ljubljani se je seznanil z barsko harfoniško, črnooko, tenkostaso in tenkonogo Poljakinjo, ter se voziral tja skoro vsak dan...

Rožanec je sklenil, da takoj govori z Olgo. Toda kako naj pride k nji? V učiteljski zbornici mu je bil pomenek z njo nemožen, na cesto v Sračje ni maral iti več, da bi ne izzval nove klevete, k sebi na stanovanje je ni mogel prileti ali da bi šel k nji zopet na dom, je bilo takisto nerodno.

(Nadaljevanje prihodnjih.)

Pregled tedenskih dogodkov

Kennedyjev naslednik

Naslednik Josepha P. Kennedyja, ameriškega poslanika v Angliji, bo najbrž postal Norman Armour, sedanji ameriški poslanik v Argentini. Armourovo ime je bilo baje že predloženo angleškemu vnanjemu ministru. Imenovanje se bo završilo istočasno s imenovanjem naslednika pokojnemu lordu Lothianu, angleškemu poslaniku v Združenih državah.

Cena puranov v Angliji

Ker so začeli angleški mešarji višati cene, je poseglo vmes ministru za prehrano ter določilo cene raznim vrstam mesa. Kdor si bo hotel za praznike privoščiti purana, bo moral poseči precej globoko v žep. Purani bodo namreč po 57 centov funt. V Ameriki so od 23 do 27 centov funt.

Kuhar zadušil ženo

K policistu Eugenu Sullivanu, ki je vršil službo na Lexington Ave., v New Yorku, je stopil 48letni Karl Blom in mu rekel: — Ravnokar sem zadušil mojo ženo. Na poti proti domu mu je pripovedoval:

— Moja žena ni bila taka kot so druge ženske. Nenehoma je godrnjala. Po poklicu sem kuhar, pa nisem vršil drugo delo, in to ji ni ugajalo. Že par mesecev me je silila, naj pustim delo. Noben moj korak nobena moja beseda ji ni bila po volji. Naposled sem storil, kar sem moral storiti in bi vsak na mojem mestu storil. Policist je dobil v stanovanju ženo mrtvo, in je Blom a-retiral.

Naročila za 40 rušilcev

Mornariški tajnik Knox je dal raznim ladjedelnicam naročila za 40 nadaljnjih rušilcev, ki bodo veljali nad 235 milijonov dolarjev. Za razširjenje in opremljenje ladjedelnic bo potrebnih osem milijonov dolarjev.

Rušilce bodo začeli graditi takoj po novem letu. Da bo delo olajšano in pospešeno, bodo skoro vsi enake oblike.

Mussolini mora pomagati

V kratkem se bosta Mussolini in Hitler ponovno sestala na Brennerju. Hitler je sklenil pomagati svojemu tovarišu, kajti Nemčija nikakor ne more tako dolgo čakati, da bi bila Italija popolnoma poražena.

Če bo pomagal Hitler Mussoliniju z vojaštvom ali pa samo z letali, se zaenkrat še ne ve.

Tatvina dragocenih dokumentov

Ameriško poslanstvo v Havani na Kubi naznanja, da so v noči od 30. novembra do 1. decembra vdrla neznanca v urad mornariškega atašea. Poslanec Alfredo Noqueira, voditelj kongresnega komiteja, ki preiskuje protidržavno delavnost, je rekel, da je bilo iz ameriškega poslanstva ukradenih več zelo važnih dokumentov.

Princesa Juilijana v N. Y.

Tekoči teden bo obiskala predsednika Roosevelta in njegovo ženo v Washingtonu holandska prestolonaslednica Julijana. Iz Washingtona bo odpotovala v New York in nakupila božične darove. Spremljala jo bosta holandski admiral van Steenwyck in njegova žena. 22. decembra se bo vrnila v Kanado.

Krvave volitve v Argentini

Tekom volilnih izgrediv v argentinski provinci Santa Fe je bila ena oseba usmrčena, tri pa ranjene.

V mestecu Maria Teresa so se završili med člani opozicijske stranke in policisti krvavi spopadi. Obe strani sta se posluževali revolverjev. Nekatera poročila pravijo, da so bile usmrčene tri osebe.

V Rosario se je poslužila policija proti demonstrantom plinskih bomb. Drobec bombe je nevarno poškodoval bivšega poslanca Joe Susana. Dva novoizvoljena poslanca sta bila istotako poškodovana.

O izgredivh poročajo iz najmanj desetih mest.

Poraženi kandidati pravijo, da je stranka, ki je bila in ostala na krmilu, sleparila pri volitvah.

Če so ti očitki resnični, se bodo vršile nove volitve.

Nesreča v majni

V premogovniku Raleigh Coal & Coke Company so eksplozirali plini. Dvanajst premogarjev je bilo na mestu usmrčenih, precejšnje število je pa tako obžganih, da je le malo upanja, da bi okrevali. V premogovniku je običajno zaposlenih 70 premogarjev.

Zvezni rudniški urad poroča, da je bilo letošnje leto eno najusodnejših za premogovno industrijo, kar se tiče katastrof in število smrtno ponesrečenih.

Pri prejšnji katastrofi v tem letu je izgubilo življenje 267 premogarjev.

Republic Aviation bo povečala svoje naprave

Republic Aviation Corporation v Farmindale, L. I., bo za-

čela prihodnji teden prenavljati stare in graditi nove naprave. Stroški so preračunani na 5 milijonov 210 tisoč dolarjev.

Družba ima za 60 milijonov dolarjev vojnih naročil. Določaj je zgradila tovarna na mesec 25 letal, v prihodnje jih ji bo pa mogoče zgraditi sto.

Zdaj zavzema tovarna 228 tisoč kvadratnih čevljev površine. Prihodnje poletje bo trikrat tako velika. Naročila je tudi za 2 milijona 500 tisoč dolarjev novih strojev.

Landonova napoved

Bivši governer države Kansas in svoječasi republikanski predsedniški kandidat Alf M. Landon, je bil te dni v Washingtonu, kjer je baje iz povsem zanesljivega vira zvedel, da bo Hitler vprizoril sredi februarja napad na Angijo.

Nov urad v vojnem departmentu

Predsednik Roosevelt je podpisal predlogo, ki ga pooblašča v časih narodne stiske imenovati državnega podtajnika v vojnem departmentu.

Uradniki v Beli hiši nimajo nobenega pojma, komu namestava poveriti to službo.

Goebbels hvali nemške delavce

Delavecem v Blohm & Voss ladjedelnici v Hamburgu je rekel nemški propagandni minister dr. Paul Joseph Goebbels: — Nemčija bo napela vse, da izvojuje sedanjo vojno v svoj prid. Od tega cilja je ne more nič na svetu odvrniti.

Šp'jonka obsojena na smrt

V Londonu je bila zaradi veleizdaje obsojena na smrt 45 letna Dorothy Albert Kieboom.

Procesirana je bila v družbi dveh drugih moških, ki sta bila zločina obsojena in usmrčena sta bila takoj nato, dne 10. decembra.

38 kazencev paroliranih

Parolno sodišče države New Jersey je paroliralo 38 kazencev, med njimi štiri, ki so bili obsojeni zaradi umora.

Sodišču je bilo predloženih vsega skupaj 445 prošenj. Poleg drugih je bila zavržena tudi prošnja 18letne Virginije d'Amore, katera je bila obsojena na petnajst let ječe, ker je usmrtila svojo pet tednov staro hčerko, trupelec pa pustila v shrambi na neki postaji.

Njeni zagovorniki so tekem procesa zatrjevali, da je storila svoje grozno dejanje v duševni zmedenosti.

PRIPRAVE ZA INAUGURACIJO

Kongresni odbor pregleduje tribuno, ki se dviguje pred kongresno zbornico za tretjo inauguracijo predsednika F. D. Roosevelta.

Ujete mule ne ubogajo

Grški poveljniki so naročili svojim vojakom, da naj ujete mule, ki so jih bežeči Lahji pustili za seboj, rajše vstrele, kot da bi se ukvarjali z njimi, ker so bile učene ubogati na povelja v italjanskem jeziku. Mule so ostale po cestah in potih ter na poljih v debelem snegu.

ŠIHT NA SVETI VEČER

(Nadaljevanje s 3. strani.)

figura pa kar pred menoj. Dobro — sem si mislil, rekel pa nič. Ne bojim se te ne, bom pa za teboj stopal, čeprav me je pri sreči nekega grelo. Kar tiščalo me je. Obhodil sem del etaže, figura še vedno pred menoj. Kakor da me vodi, nenehno ti ne erhne, jaz pa tudi ne. Pa res, on pred menoj, jaz pa za njim in lež ga smenta, kakor da bi bil večeraj postal rudar in še ne bi znal hoditi sam v jami. Tako natančno me vodi. Nekaj mi je reklo, da ga pobaram, kdo da je in kaj išče tod. Že sem obljajal celo etažo z njim, pa še nisva spregovorila, le tu in tam sva obstala in povohala če kaj surdi po ognju, in nazarensko nezaupljivo sva si iztejala le poglede. Vračal sem se in sem menil, tamle neke, kjer sem te dobil, boš tudi šel od mene. Kaj še! Naprej me je vodil, v čisto neznanu smer, tja v neki zapuščen rov, ki je včasih služil, saj veš, za glavni izvoz in ki je sedaj poruščen. Tjakaj je stopical ta neklemance in mene je vleklo za njim. Na Bašeljna sem se bil spomnil, češ, da sva dva bi že kar koli opravila z njim, toda že tisti trenutek me je obšla misel, če ni ta prikazen sam

perkmandelje. On je šel naprej, jaz za njim. In potlej sva obstala tako, kakor bi se bila zmenila.

Da — ravno tam, kjer smo tiste dni pred štrajkom vse potrebno urekali in se je potlej tako žalostno končalo. Stala sva. Tiste njegove oči, pri moji sami duši, da si jih videl! Majhne, toda strupene so bile in vame jih je zasajal in jaz si nisem vedel kaj, strašna utrujenost se me je lotila — sam nisem vedel, kaj je bilo potem z menoj. Vem le, da sem se zgrudil ob bok in zaspal. Kam je bil šel ta hudič ne vem, da se je šele začelo najljubše z menoj. Sanjal sem grozne stvari. Ubrala sva je potem po nekem konaj prehodnem rovu, on pred menoj, jaz pa za njim. Jaz sem se plazil po trebuhu, po vseh štirih, ves krvav in brez svetilke, lačen in žejen, on pa lepo pokoneč, tako majhen je bil šment in na hrbtu je nosil košček jedač, v eni roki bariglo vina, v drugi pa svojo zeleno leščenko. In me je vodil, vodil in prediral z očmi, obspaval me s kletvicami in venomer me je doklicaval: Učakar, boš iz vrta? Pa kako ti je govoril! Še danes nosim v spominu tiste njegove doklice, ki jih je kar preljaval:

(Sveda sem se spomnil na naš štrajk. Saj veš. — Kako se je potem izteklo, ne vem, zastoj si priklicujem v spomin, ali so bile to sanje, toda ena sama stvar mi še danes stoji pred očmi. Pokojni Kantužar, saj si ga poznal, oni, ki je bil zaradi štrajka v keli, tega se spominjam, da me je pozneje enkrat, ko smo po štrajku prijeli za delo, zabrusil v obraz: "Boš že še videl hudiča." In res sem ga videl, čeprav menda le ni bil hudič, ampak perkmandelje je pa bil. Tega Kantužarja se spominjam in čeprav ne verjamem mnogo v strahove, ali tistega šihta na sveti večer ne bom nikoli pozabil.

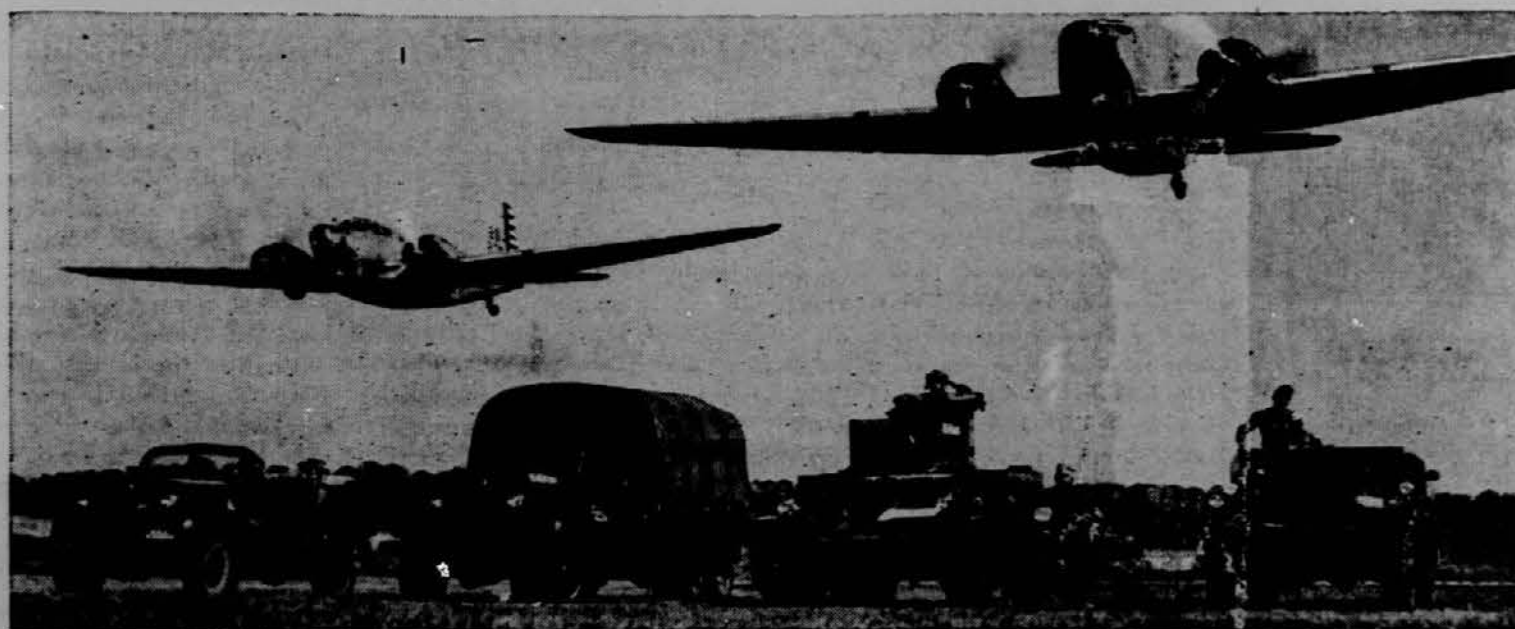
Tole mi je nekoč pripovedoval Učakar, jaz, fante, te opominjam na to, da so perkmandelje, da živijo in se po potrebi rudarjem prikažejo in ga ali izmažejo, če mu prefi nevarnost, ali pa namažejo, če je kdo kaj zlega svojemu bližnjemu storil.

Perkmandeljeji so dobri ali slabi duhovi. Dobri za dobre ljudi in neštokrat rešitelji v nevarnosti. Zlobni za hudobne in mučitelje, če so se kdajkoli pregrešil zoper bližnjega."

Ded me je modro pogledal, pljunil in utihnil.

Fr. Kozar.

MODERNO OROŽJE AMERIŠKE VOJSKE

Dvomotorni aeroplani ameriške vojske lete nizko nad lahкими tanki in vojaškimi truki tekom manevrov v bližini Fort Beninga v Georgiji. — Ameriška armada je sedaj skoro popolnoma motorizirana; sama še v Texasu in Arizoni so v rabi konjeniški oddelki.